

Magyar nemzeti tanácsi választás Vajdaságban

Október 26-án nemzeti tanácsi választásokat tartottak Szerbiában, melyen az országban élő kisebbségek megválasztották a kulturális autonómiájukat működtető képviseleti szerveiket, a nemzeti tanácsokat. Szerbiában a nemzeti tanácsokról szóló törvény 2009-es elfogadása tette lehetővé a kulturális autonómia szerveként működő nemzeti tanácsok megválasztását és felállítását, amelyek a kisebbségi közösségek oktatási, kulturális, hivatalos nyelv- és íráshasználati, valamint tájékoztatási ügyeiben bírnak jogkörökkel. A nemzeti tanácsi választás közvetlenül történik abban az esetben, ha az adott közösség külön választói névjegyzékébe a nemzeti kisebbséghez tartozók legutóbbi népszámlálás szerinti 40%-a feliratkozott, ami a magyarság esetén 101 556 főt jelent. A magyar választói névjegyzékre több mint 137 ezer fő iratkozott fel, így 2010-hez hasonlóan a vajdasági magyarság most is közvetlenül választhatta meg a Magyar Nemzeti Tanácsot. (A szerbiai kisebbségek közül a magyaron kívül még 16 szavazott közvetlenül, három közösség pedig elektorok útján a nemzeti tanácsáról.)

A négy évvel ezelőtti magyar nemzeti tanácsi választáson öt lista versengett a magyar szavazatokért: a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) által támogatott *Magyar Összefogás* lista, a Magyar Polgári Szövetség által támogatott *Kézfogás a Magyarságért* lista, a Demokrata Párt által indított *Humentis – Vajdasági Magyarok Európába* lista, a Vajdasági Szociáldemokrata Liga (VSZL) által indított *Magyar Liga*, valamint a nemzeti radikális *Magyar Remény Mozgalom* listája. 2010-ben a Magyar Összefogás lista a szavazatok 77,22%-át megszerezve a 35 fős Magyar Nemzeti Tanácsban 28 helyet szerzett meg, a Demokrata Párt listája 4 mandátumot nyert, a másik három induló pedig 1-1 tanácsi székhez jutott hozzá.

A 2014-es választáson négy listát regisztrált a Központi Választási Bizottság: a VMSZ által támogatott *Magyar Összefogás – Hajnal Jenő* listát, a *Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége – Csonka Aron* listát, a Demokrata Párt támogatását élvező *Másként Magyarságunkért – Fodor László* listát, valamint a VSZL által indított *Magyar Liga – Vass Tibor* listát. Az előrejelzéseknek megfelelően, valamint a VMSZ 2012-es és 2014-es szerbiai köztársasági választáson aratott sikerével összhangban a Magyar Összefogás lista fölényes győzelmet aratott a nemzeti tanácsi választáson: a leadott szavazatok közel 90 százalékát megszerezve 31 nemzeti tanácsi helyet szerzett. A Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének listájára leadott szavazatok kettő mandátumot eredményeztek, a Magyar Liga és a Demokrata Párt listája pedig 1-1 tanácsi helyet szerzett.

A 2014-es magyar nemzeti tanácsi választás eredményei két fontos konklúzióval szolgálnak a vajdasági magyar politika számára.

- A vajdasági magyar politikai életet jellemző pluralizmus elvesztette valós jelentéstartalmát. Az a tény, hogy a vajdasági magyar pártpaletta öt-hat politikai formáció színesíti (Vajdasági Magyar Szövetség, Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége, Vajdasági Magyar Demokrata Párt, Magyar Polgári Szövetség, Magyar Egység Párt, és a politikai tevékenységét néhány hete

felfüggesztő Magyar Remény Mozgalom), már csak papírforma, valós támogatottsága kizárólag a VMSZ-nek van, és érdemi politikai tevékenységet is lényegében csak ez a párt fejt ki. A nemzeti tanácsi választáson a VMSZ-szel versengő magyar pártok közül egyedül a VMDK mérettette meg magát, a megszerzett egy mandátum pedig egyértelműen mutatja, hogy a szavazók nem tekintik a pártot a VMSZ valós alternatívájának.

- A vajdasági magyarságra korábban igen jellemző „átszavazás”, vagyis a szerb pártok választásokon való támogatása csökkenőben van. Ez a tendencia már az idei márciusi köztársasági választásokon is érződött, hiszen akkor a VMSZ a két évvel korábbi 68 ezres támogatottságát 75 ezerre tudta feltornászni, aminek egyik magyarázata az, hogy a korábban szerb pártokat támogató magyar szavazók egy részét sikerült megszólítania és maga mögé állítania a VMSZ-nek. A nemzeti tanácsi választás eredménye pedig még inkább egyértelmű ebben a kérdésben, hiszen míg 2010-ben a két szerb párt által támogatott listák összesen öt mandátumot szereztek az MNT-ben, addig 2014-ben már csak kettőt, ezzel párhuzamosan pedig arányaiban nőtt a VMSZ támogatottsága.

A VMSZ elsőprő győzelme a nemzeti tanácsi választáson nem pusztán azzal magyarázandó, hogy ez a párt élvezi a legnagyobb támogatottságot a vajdasági magyarok körében, így törvényszerű, hogy ezen a választáson is győzedelmeskedett. Mivel már a 2010-2014 között működő MNT-ben is a VMSZ alkotta a többséget, a szervezet eddigi munkája elválaszthatatlanul összefonódik a VMSZ-szel. Ennek megfelelően a mostani szavazáson a választók arról is véleményt nyilvánítottak, hogy mennyire elégedettek az MNT előző négyévi teljesítményével, és megkapja-e a párt az újabb ciklusra a bizalmat a kulturális autonómia építésére, működtetésére. A tét tehát – a látszat ellenére – nem volt kicsi, és ezt a VMSZ politikusai is érezték, hiszen szeptember eleje óta tartó kampánykörútjuk során bejárták Vajdaság magyarlakta településeit, a lista jelöltjei igyekeztek személyesen eljutni a legtöbb választóhoz. A Magyar Összefogás lista sikeres szereplése tehát egyben a VMSZ nemzeti tanácsi politizálásának választók általi legitimálását is jelentette a vasárnapi választáson.

A kilencven százalék körüli támogatottság erős legitimáló erejét némileg csökkenti a választáson való alacsony részvétel. Az urnához a 2010-es választáson is csak a névjegyzékre feliratkozott választók 55%-a járult, 2014-ben azonban ez a szám csak 40% körül volt (a pontos adatokat október 30-án hozza nyilvánosságra a Központi Választási Bizottság). A többi nemzeti közösség még ennél is enyhébb érdeklődést mutatott a nemzeti tanácsi választás iránt, így a magyar részvételi arány nem minősül kiugróan alacsonynak, ettől függetlenül szerencsés lett volna, ha a vajdasági magyarok nagyobb arányban képviseltetik magukat a választáson. Pásztor István, a VMSZ elnöke is úgy fogalmazott a választást követően: fontos feladatnak tekinti, hogy a vajdasági magyarságot érdekelttebbé tegye a kulturális autonómia építésében és a Magyar Nemzeti Tanács tevékenységében.